

**İGAM (İltica ve Göç Araştırmaları Merkezi) Başkanı Metin Çorabatır'ın 11 Ekim
Dünya Kız Çocukları Günü dolayısıyla düzenlediği basın toplantısında yaptığı
açıklama özeti
11.10.2019**

Ben Malala Fonu tarafından 2018 yılı için Kız Çocukları Eğitim şampiyonu olmuştum. Malala şampiyonluğu bize yeni bir konuya fazla görmediğimiz ve daha fazla dikkat etmemizi gerektiren bir konuya daha fazla dikkat etmemize yol açtı. Bu konu da genç kızların eğitimi. Bugün bu konuyu gündeme getirmek için özel bir gündü. Bu konu nedeniyle, sizleri davet ettik. Bugün Dünya Kız Çocukları günü. Bugünün özelinde Türkiye'deki genç kızların eğitime erişimi konusunda nelere ihtiyaç var neler yapılmalı ve neler yapılıyor konularını konuşmak istedik. Böyle bir faaliyeti yürütmek sadece ev sahibi toplumun fertleri ile olacak bir iş değil. Mülteci kardeşlerimizde bize çok büyük destek veriyorlar. Kızlarımızla çalışıyoruz. Aileleri olmasa onların bu işe inancı olmasa kızlarımızla çalışamayız ve çabalarımız havada kalır. Eğer bir şey yapılacaksa bu işteki partnerlerimiz mülteci aileleri.

Sorunu ben kısaca anlatayım. 4 milyona yakın hatta 4 milyondan fazla mülteci var Türkiye'de. Bunların resmi rakamlara göre 3.6 milyonu kayıtlı Suriyeli mülteci. Türkiye hukukuna göre geçici koruma altındaki Suriyeliler deniliyor ama ülkelerini terk etme sebeplerine baktığımızda biz onlara gayet rahatlıkla mülteci diyebiliyoruz. Türkiye'ye 2011 yılında geldiler. Suriye'deki karışıklıklarla birlikte başladı bu durum ve hızla artmaya başladı bu sayılar. Yaklaşık 9 sene geçti. Birçok evreden geçti. Devamlı dinamik bir şekilde yeni boyutlar kazandı.

Avrupa Birliđi ile sorunun müzekereleri sonucu 2015'te, Türkiye ile AB anlaşması gerçekleştirildi.

Şimdi yine bazı sorunlar yaşıyoruz. Türkiye'de ve dünyada önce herkes bunun kısa süreli bir kriz olacağını düşündü. Kimse böyle 9 yıl uzatılan bir kriz olacağını düşünmemişti. Maalesef bu böyle bugüne kadar geldi. Kısa süreli olacağı varsayılarak, daha önce hükümette kısa süreli ihtiyaçlarını karşılamak için tedbirler alındı. Mülteci akınlarında önce en temel ihtiyaçlar, barınma, yiyecek ve giysi gibi sorunlara yönelinir ama uzadıkça insanların ihtiyaçları devam ediyor. Bütün Türkiye'ye yayıldılar. 81 ilde yaşıyor Suriyeli mülteci arkadaşlarımız... İlk başta biliyorsunuz eğitim çok önemliydi. BM, Unicef, UNHCR ile işbirliği yaparak ve Avrupa fonları da alarak kamplarda başlayan eğitimler yapıldı. Bu eğitimler, geçici eğitim merkezlerinde yapıldı. 2014 yılında çıkan yönetmeliğe göre yapıldı bu eğitimler... Daha çok Suriyeli okullarda yapıldı bu eğitim ama bu okulların sorunu resmi olmamalarıydı. Diploma veremiyorlardı ve önleri açık değildi. Süre uzadıkça hükümette politika değiştirdi ve normal devlet okullarına yönlendirmeye başladı. Şu anda Türkiye uluslararası kuruluşların takdir ettiği bir noktaya geldi. **Yaklaşık 1 milyona yakın okul yaşımda Suriyeli çocuk var. Bu çocukların özellikle ilköğretim yaşındakilerin okullaşması, %95'lere çıktı.**

Burada büyük bir başarı elde edildi ama okullara girdikten sonra gençlerimizin karşılaştığı sorunlar karşımıza çıktı. İlk önce okula kayıt bir sorun oluyor sonra dil sorunu, öğretmenlerin hazırlığı, dersliklerin ve sınıfların kapasitesi, okulların kapasitesi ve ev sahibi toplumun yani Türk velilerin Suriyeli çocukların sayısı arttıkça, eğitimin yavaşladığına olan şikayetleri gibi sorunlar ortaya çıkıyor. Her attığınız adım doğal olarak yeni bir sorun yaratıyor.

Hükümette bu sorunlara yeni cevaplar aramaya çalışıyor. Bu başarı hikayesine rağmen sayılara baktığımızda ilerleyen sınıflarda, sınıf terk etme ve okulu terk etme meydana geliyor. Başarı oranları da azalıyor. Farklı sebeplerle okula yazılmayanların sayısı artıyor. Özellikle ortaokul ve lisede okullaşma radikal bir şekilde düşüyor. Okullaşma oranı, ilkokulda yüksekken daha sonra ki yıllarda düşüyor. Bizimde dikkatimizi yoğunlaştırmamız gereken şey, bu gençlerin okullaşmasını, okulu terk etmemesini ve sadece okula gidip gelmekten öte kaliteli eğitim almasını, yüksek eğitim imkanlarının önünün açılmasına yardımcı olmaktır.

Öte yandan, Suriye krizinin nasıl gelişeceğini kimse bilmiyor. Ben şuna inanıyorum. Birçok mülteci ile konuşmalarımıza ve dünyada ki tecrübelerimize dayanarak şunları söyleyebilirim. Kaldıkları süre uzadıkça gitmeleri zorlaşmakla birlikte vatan hasreti, eve dönme ve ülkeye dönme hepsinin kalbinde olan bir şey ama bunun koşulları lazım. Koşulları ise ülkelerini terk etme sebeplerinin sona ermesi. Şu an BM'nin de resmi olarak söylediği bir şey var. O koşullar henüz Suriye'de yok. Dolayısıyla belirsiz bir dönem Suriyeli mültecilerle birlikte yaşayacağız. Zamanı geldiğinde belli sebeplerle dönmek istemeyen olursa, neden dönmek istemedikleri incelenecek ve bunun sonucunda ya kalacaklar ya da inandırıcı sebepleri yoksa dönecekler.

Eğitimin ilerleyen aşamalarında okullaşma oranının birdenbire radikal olarak düşmesinin nedenleri var. Bunu, dille, kültürle, ekonomik sebeplerle ve başka sebeplerle açıklamak mümkün. Özellikle erkekler çalışmak zorundalar. Erkek gençler evlerine para getirmek zorundalar. Bizim bildiğimiz birçok erkek genç çalışıyor ve tamamen okul dışılar... Bırakın Türkçeyi öğrenmeyi bazıları kendi dillerinde bile okuma yazmayı unutuyorlar. Bizde kendi çabamızla

eğitime katkıda bulunmaya çalışıyoruz. Özellikle Malala Projesi ile bağlantılı olarak, genç kızların eğitimine önem veriyoruz. Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği içinde çalışıyoruz.

Hkmetin verilerine göre Zeytin Dalı ve Fırat Kalkanı bölgelerine kalıcı olarak dönen kişi sayısı 360.000 kadar. Bazı STK'ler, Kamu Kurumları, AFAD, Kızılay, Gaziantep niversitesi bu bölgelerde yoğun çaba içinde. Gaziantep niversitesi birkaç yerde fakülteler açma çabasında .Elektrik, su gibi altyapı sorunlarını düzelttiler. Gönüllü olarak 360.00 kişi döndü. BM, Suriye'de geri dönüş için şartların mümkün olmadığını söyledi. Birleřmiř Milletler Mülteciler Yüksek Komiseri Flippo Grandi'nin dn bir açıklaması oldu. Mültecilerin geri dönmelerinin 3 temel koşulu var. Gönüllü olması, güvenli olması ve insan onuruna yakışır olması. Maalesef řu an Suriye'de bunların hiçbirisi maalesef yok.